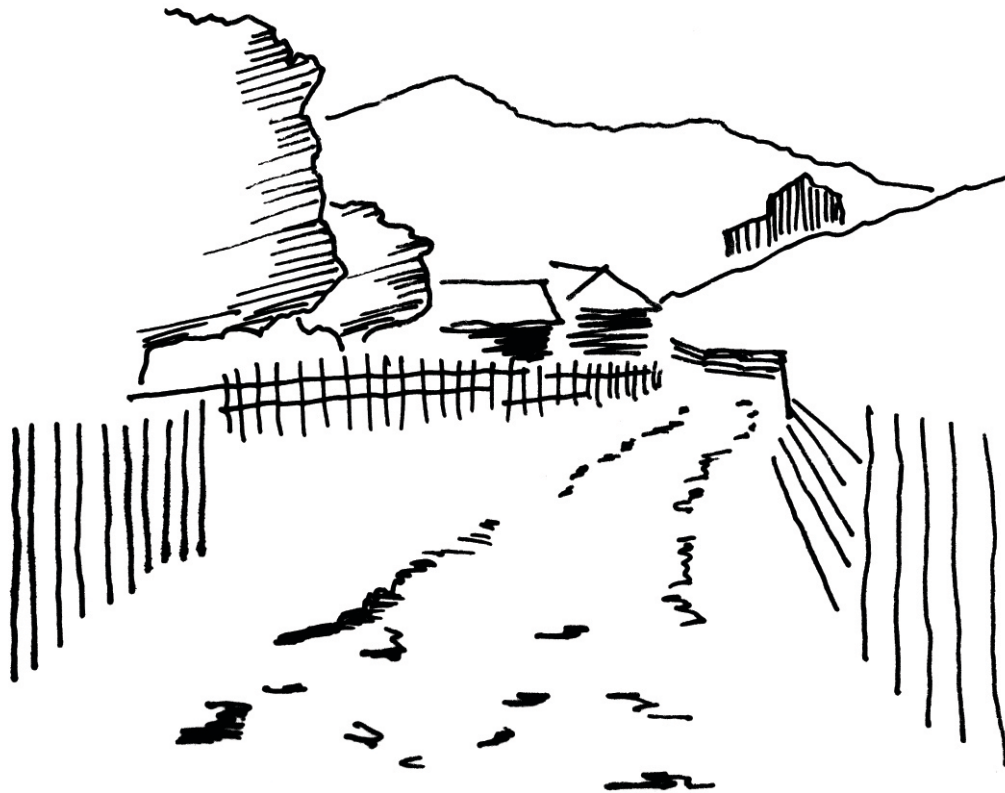

universitatea de vară

de restaurare de monumente și situri
sub înaltul patronaj al Academiei Române

restaurare Școala Veche și repertoriu
patrimoniu rural BUCIUM, ediția a IIa
14 – 29 iulie 2012

rencontres du patrimoine europe - roumanie

universitatea de vară de restaurare de monumente și situri – UdV

sub înaltul patronaj al Academiei Române

**restaurare Școala Veche și repertoriu patrimoniu
rural BUCIUM, ed. a IIa, 14 – 29 iulie 2012**

conținutul caietului UdV Bucium ed a IIa :

despre rper

membrii de onoare rper

prezentarea UdV

premise

scop

obiective

despre comuna Bucium

realizările UdV ediția I

programul UdV

cadre didactice

cursanți

bibliografie selectivă

comitetul de organizare

partenerii proiectului

parteneri media

mulțumiri

anexe :

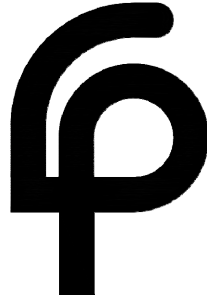
declarația de la Quebec

despre Fondation du Patrimoine

comunicat de presă

afiș UdV Bucium

harta comunei Bucium

despre rper

rper a fost creat sub semnul urgenței : sub amenințarea iminentă de distrugere a unor valori inestimabile, urgența necesității unor decizii responsabile, urgența nevoii de acțiune pentru salvarea patrimoniului românesc – parte a patrimoniului european

rper militează pentru prioritatea absolută a patrimoniului material și imaterial, purtător de valori durabile, pentru dreptul comunităților umane de a-și păstra identitatea culturală și existența însăși față de amenințările unei lumi în plină transformare

rper – rencontres du Patrimoine Europe-Roumanie, înființată la Paris în aprilie 2008, este o organizație non-profit de tip « legea 1901 ». RPER a creat o filială în România, este membră a ICOMOS, Europa Nostra și a AJP - Association des Journalistes du Patrimoine, Franța, și lucrează în strânsă colaborare cu asociații din Franța, Belgia și România

membrii de onoare rper

prof. dr. Mihai BUCULEI - sculptor, profesor la Universitatea Națională de Arte București

prof. dr. Ștefan CĂLȚEA - artist plastic, profesor la Universitatea Națională de Arte București

prof. dr. Ionel HAIUDUC - președinte al Academiei Române, membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, profesor la Universitatea Babes-Bolyai Cluj-Napoca

prof. dr. Alexandru HERLEA - profesor la Universitatea Belfort-Montbelliard, Mare Ofițer al Ordinului Național "Serviciul credincios" pentru servicii deosebite aduse în politica externă a României

Teodor MĂRIEȘ - președintele Asociației "21 decembrie 1989"

dr. Mircea MIHĂEȘ - eseist și critic literar, vicepreședinte al Institutului Cultural Român

Dan C. MIHĂILESCU - scriitor și critic literar, jurnalist, realizator TV

prof. dr. Vintilă MIHĂILESCU - antropolog, fost director al Muzeului Tăranului Român din București, profesor la Universitatea București

Mihai OROVEANU - critic de artă, directorul Muzeului de Artă Contemporană din București

Magdalena E. PREDEȚEANU - fondator al Romanian Heritage Foundation, SUA

Indrei RAȚIU - vicepreședinte al Fundatiei Ratiu, coordonator al Centrului Rațiu pentru Democrație

Michel SCHULMAN - jurnalist, președinte al Association des Journalistes du Patrimoine, Franța

prezentare UdV Bucium

p r e m i s e

universitatea de vară de restaurare de monumente și situri este prologul programului de formare post-universitară a specialiștilor de patrimoniu, inițiat de **rper**

în paralel cu UdV *Pe Drumurile Romane în Tara Motilor*, ediția I, 2009, ediția a IIa 2010 și ediția a IIIa 2011, rper, inspirat de Declarația ICOMOS de la Quebec, din 4 octombrie 2008 și de misiunea Fondation du Patrimoine din Franța, a deschis, în 2011, o nouă Universitate de Vară la Bucium care tratează patrimoniul rural neclasificat și arhitectura vernaculară a comunei

arhitectura vernaculară a satelor a suferit grave mutilări. Casele tradiționale din zonele neclasate, cu excepția celor salvate în muzee sau a remarcabilelor proiecte de transmutare, au fost utilizate adesea ca lemne de foc, ca materie primă pentru parchet necesar restaurărilor din Occident ori s-au prăbușit în ruină

motivul acestor pierderi ireversibile rezidă în lipsa respectului pentru moștenirea culturală, reflectat în lacunele legislației de protecție a patrimoniului național, precum și în lipsa unui program de subvenționare a restaurărilor

modelul propus pentru Bucium încearcă să provoace găsirea soluțiilor pentru salvarea patrimoniului rural neprotejat, încă existent *in situ*, precum și reconceptualizarea vieții lui, ceea ce se întâmplă de exemplu în Franța prin misiunea de lungă durată exersată de către Fondation du Patrimoine

s c o p

- pregătirea specialiștilor și actorilor politicii de patrimoniu pe modelul european
- sensibilizarea localnicilor și a administrațiilor locale cu privire la valoarea moștenirii de care beneficiază și la importanța salvării obiectelor de patrimoniu rural în vederea restaurării, clasificării și introducerii lor în programme de dezvoltare durabilă
- realizarea unui model repetabil în orice comună/sat din România

o b i e c t i v e

- sensibilizarea cursanților, studenți arhitecți și masteranzi în arhitectură, referitor la identificarea și restaurarea patrimoniului rural, în cadrul pregătirii șantierului de restaurare a Scolii Vechi din Bucium
- formarea cursanților în tehnicile tradiționale de restaurare, întocmirea dosarelor de avizare a proiectelor pentru șantierele de restaurare și a formalităților de clasificare a obiectelor de patrimoniu rural, prin activități didactice susținute de către specialiști în domeniu
- participarea cursanților la identificarea și valorificarea durabilă a obiectelor de patrimoniu rural, prin inventarierea fotografică, realizarea releveelor aferente și poziționarea lor în planul cartografic al comunei
- editarea rezultatelor programului într-un volum caiet *Repertoriu Patrimoniu Rural Bucium*, care va constitui și documentația necesară propunerilor de clasare, ulterioare

despre comuna Bucium

la Bucium, este atestată o locuire încă din epoca bronzului, ca urmare a descoperirii pe Dealul Vâlcoi a patru inele de buclă din aur care datează din această perioadă și care se află la muzeul din Viena. Însă, prima atestare în documente este din anul 1585

este dovedită arheologic exploatarea aurului în zonă, meșteșug care va fi fost practicat continuu în perioada dacă, daco-romană, medievală, modernă și contemporană a localității, zona prezentând un imens potențial pentru cercetări arheologice, etnologice și antropologice

comuna Bucium este situată în partea central-vestică a județului Alba, în bazinul superior al văii Abrudelului, în peisajul Carpaților Occidentali a Munților Metaliferi, înconjurată de vârfurile vulcanice: Detunata, Gemăna, Vâlcoi, Corabia, Vârși, Dealul Muntariului, Dogărești

munții au altitudini cuprinse între 950 și 1350m și o structură geologică asemănătoare unui mozaic, fiind foarte compartimentați de văi adânci

calea de acces este DN74 Brad - Abrud - Alba Iulia sau DJ 1071 Aiud - Ponor - Bucium care urcă pe valea Buciumelor

teritoriul administrativ al comunei Bucium se compune din trezeci de sate, însumând o populație de aproape 2000 de locuitori, dezvoltate din cătune mici formate inițial în jurul a 2-3 gospodării; satele sunt răsfirate sau înșirate de-a lungul cursurilor de apă

școala Veche Bucium, *o perlă albă între perle negre*, construită în perioada 1884-1900 de către un arhitect italian necunoscut, a fost inițial o proprietate privată, ce a avut ulterior diverse funcțiuni: în anul 1918 - Prefectură din Alba, în anul 1921 - Primărie, iar din anul 1935 până în 2004, când (tacit) a fost destinată demolării, școală

realizările UdV ediția I
17- 27 iulie 2011

pe parcursul UdV editia I au fost realizate următoarele activități specifice:

- s-a realizat identificarea și inventarierea a **71 de obiecte de patrimoniu rural profan**, case, șure, ateliere de fierărie, mori de apă, cuptoare de pâine și **13 obiecte de patrimoniu sacru**, biserici și troițe, prin fotografierea lor fișată, înregistrarea GPS, poziționarea în Google Earth și analiză de caracteristici morfologice - constructive și elemente de problemă, conservare și utilizare
- dintre acestea, pentru 10 obiecte au fost realizate și relevee
- s-a început completarea **Fișelor Analitice FAI-M** (conform ordinului 2260 din 18 aprilie 2008), pentru obiectele de patrimoniu care vor intra în lista de cereri de clasare

documentele sunt sintetizate în primul caiet *Repertoriu Patrimoniu Rural Bucium*, UdV ediția I

programul* UdV Bucium ed a Ila

universitatea este structurată în două tipuri de activități:

- **didactice:** conferințe cu dezbateri și colocvii susținute de specialiști în domeniul patrimoniului, în special cel rural, restaurării, peisajului și antropologiei
- **practice:**
 - studiu pe teren în vederea pregătirii releveelor, fișelor, documentelor repertoriului rural și realizarea schițelor/planurilor, înregistrare GPS
 - participarea la restaurarea unei case tradiționale care are loc în timpul desfășurării UdV

desfășurare activități

- **sâmbătă, 14 iulie:** prezentarea și instalarea la sediul UdV Bucium a organizatorilor și participanților
- **duminică, 15 iulie:**
 - ora 10: turul cu microbuz al comunei Bucium
 - ora 16: deschiderea festivă a UdV cu prezentarea declarației ICOMOS *Salvarea Spiritului Locului*, în prezența oficialităților, reprezentanților partenerilor proiectului și localnicilor invitați, la Primăria comunei Bucium; cu lansarea pentru localnici a concursului *Casa cea mai dichisită* cu trei premii; vizionare de documentare despre zonă
- **luni, 16 iulie - vineri, 20 iulie:**
 - ora 8: teren și prelucrări date
 - ora 19: conferință și dezbateri
- **sâmbătă, 21 iulie:**
 - ora 9: rapoarte parțiale, dezbateri, vizite/ excursii
 - ora 19: program liber
- **duminică, 22 iulie:**
 - ora 9: vizite/excursii organizate
 - ora 19: program liber
- **luni, 23 – joi 26 iulie:**
 - ora 8: teren și prelucrări date
 - ora 19: conferință și dezbateri
- **vineri, 27 iulie:**
 - ora 8:30: rezultate finale, colocviu și dezbateri
- **sâmbătă, 28 iulie:**
 - ora 8:30: pregătirea expoziției cu lucrările cursanților
 - ora 16: festivitatea de închidere a UdV, cu înmânarea certificatelor de participare, în prezența oficialităților, reprezentanților partenerilor proiectului și localnicilor invitați, la Primăria Comunei Bucium; înmânarea **premiilor** în cadrul Concursului *Casa cea mai dichisită*, spectacol, concert, dansuri tradiționale buciumane și **masă câmpenească**
- **duminică, 29 iulie:** închiderea UdV Bucium ediția a Ila 2012

* programul mai poate surveni modificări

cadre didactice UdV 2012 și teme conferințe

Sultana AVRAM, conf. dr. antropolog cultural, Universitatea Lucian Blaga, Sibiu
Ofrande și sacrificii în construcții în spațiul românesc

Ștefana BIANU, președinte rper fr
Discrepanța istorică a percepției și tratării patrimoniului între Vestul și Estul european; consecințe și soluții

Ioana BOGDAN CĂTĂNICIU, dr. cercetător arheologie
Peisaj cultural Țara Moșilor

Horia CIUGUDEAN, conf. dr. cercetător la Muzeul de Istorie Alba Iulia
Patrimoniul preindustrial din zona Văii Bucium; Antichitate și Evul Mediu

Mihaela HĂRMĂNESCU, asist. drd. arhitect, Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu
Peisajul rural, parte integrantă a peisajului cultural

Christoph MACHAT, dr. membru al Comitetului director ICOMOS International
The Vernacular between Theory and Practice [despre culele din Romania, ex. Curtisoara]

Adriana MATEI, Prof dr arhitect, Facultatea de Arhitectură a Universității Tehnice, Cluj-Napoca
Valori arhetipale transmisibile din Maramureșul istoric

Ștefan MĂNCIULESCU, arhitect șef monumente istorice în Franța, profesor la Școala Chaillot
Atelierele franco-române Chaillot Paris - Ion Mincu București

Mihai OPREANU, conf. dr. arhitect, Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu
Arhitectura vernaculară, studii de caz: Basarabi, culele din Oltenia

Damiana OȚOIU, lector dr, Facultatea de Științe Politice, Universitatea București
Cui aparține patrimoniul? Dezbateri și reconceptualizări recente ale noțiunii de proprietate

Iozefina POSTĂVARU, cercetător științific Institutul Național al Patrimoniului
Inventarierea monumentelor istorice din Roșia Montană după metodologia prevăzută în legislația din România

Ciprian ȘTEFAN, șef secție muzeul ASTRA, Sibiu
Patrimoniul cultural tradițional - modalități de promovare și valorificare. Studiu de caz - Țara Moșilor

cursanți UdV Ed a Ila 2012

17 studenți, absolvenți și doctoranzi

Ioana Alexandra ALBU – U. Spiru Haret, București, Facultatea de Arhitectură, anul V

Ruxandra BERINDE - University of Sheffield, School of Architecture, doctorand, anul I

Andrei BLEJUȘCĂ - UAUIM, București, Facultatea de Arhitectură, anul V

Alexandru-George CERCHEZEANU – U. B. , Facultatea de Științe Politice, anul I

Alexandra DIN - UAUIM, București, Facultatea de Arhitectură, anul V

Iulia Melania DUMITRU - UAUIM, București, Facultatea de Urbanism, Secția Peisagistică, anul III

Maria Alexandra GĂLBEAZĂ – ASE, București, Economie Agroalimentară și a Mediului, drd, anul I

Ion-Adrian ILIESCU – U. T Gh. Asachi, Iași, Facultatea de Arhitectură G. M. Cantacuzino, anul I

Andreea MITREA - UAUIM, București, Facultatea de Arhitectură, anul V

Alexandra-Elena MUNTEANU – U. Spiru Haret, București, Facultatea de Arhitectură, anul V

Dana-Teodora NINULESCU - UAUIM, București, Facultatea de Arhitectură, anul VI

Emilian-Ioan POPA – U. T. Gh. Asachi, Iași, Facultatea de Arhitectură G. M. Cantacuzino, anul I

Ioana RIZEA – U. Spiru Haret, București, Facultatea de arhitectură, anul V

Andra SPORNIC - UAUIM, București, Facultatea de Urbanism, Secția Peisagistică, anul III

Alexandra Laura STOICA – U. Babes-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Filozofie, masterand, anul I

Andrei-Cosmin VOAIDEȘ – U.T. Gh. Asachi, Facultatea de Arhitectură G. M. Cantacuzino, Iași, anul I

Sorana-Maria VLAD – arhitect, absolvent U. T. Cluj - Napoca, Facultatea de Arhitectură și Urbanism

bibliografie selectivă

Fours a pain, ed. Maisons paysannes de France, 2008

Locuința rurală românească - Moșteniri și factori de schimbare, Ed. Techno media, 2004

Restaurations réussies, Concours René Fontaine, Ed. Maisons paysannes de France, 2008

AVRAM A., Ch. MACHAT, *Topografia monumentelor din Transilvania. Municipiul Mediaș. Centrul istoric*, în Ch. MACHAT (ed.), Arbeitskreis fur Siebenburgische Landeskunde e.V. Heidelberg, 2011

CRISTACHE - PANAIT Ioana, *L'architecture roumaine en bois et l'art européen, Revue Roumaine d'histoire de l'art*, București, XXV/1988

CRISTACHE - PANAIT Ioana, *Arhitectura de lemn din Transilvania – județele Alba, Mureș și Harghita*, Editura Museion, București, 1992

GHEORGHIU A., *Proporții și trasee geometrice în arhitectură*, ed Tehnică București, 1991

GHINEA N., *Construcții de lemn*, Ed. Tehnică, București, 1975

HOINĂRESCU C., *Locuința sătească din România*, Institutul Central de Cercetare, Proiectare și Directivare în Construcții, Ediție revizuită și completată, 1989

IONESCU Grigore, *Arhitectura populară românească*, Editura Tehnică București, 1957

MINKE G., *Building with Earth. Design and Technology of a Sustainable Architecture*, Birkhauser - Publishers for Architecture, Berlin, 2006

OPREANU Mihai, *Suprafețe arhitecturale în timp și în lumină. O perspectivă de ordin ecologic în analiza arhitecturii istorice*, Ed. Universitară „Ion Mincu”, București, 2009

OPRIȘ I., *Ocrotirea patrimoniului cultural. Tradiții, destin, valoare*, ed. Meridiane, București, 1986

OPRIȘ I., *Protejarea mărturiilor cultural-artistice din Transilvania și Banat după Marea Unire*, Editura Științifică și Tehnică, București, 1988

PĂNOIU Andrei, *Din arhitectura lemnului din România*, ed. Tehnică, București, 1977

PETRESCU Paul, *Arhitectura și arta populară românească*, ed. Meridiane, București, 1967

PETRESCU Paul, *Arhitectura țărănească de lemn din România*, ed Meridiane, București, 1974

ȘERBAN Adina, *Evacuarea fantomei - Arhitecturi ale supraviețuirii*, Ed. Centrul de Introspecție Vizuală, 2010

comitet de organizare

- conf. dr.arh. Mihai OPREANU – Director al UdV
- drd. arh. Mihaela HĂRMĂNESCU – Asistent de Director
- Ștefana BIANU – Coordonator Proiect
- Iozefina POSTĂVARU – Consultant științific – din partea INP
- Liliana DUNA – Coordonator tehnic – din partea Primăriei
- Dan MOISA – Director Logistic
- Ciprian ȘTEFAN/ Ștefan PĂUCEAN – director științific din partea ASTRA
- dr.Raluca GROSESCU – Responsabil Financiar și Director Parteneriate
- arh. Loredana BRUMĂ – Responsabil PR

parteneri proiect

- Ambasada Franței în România
- Institutul Cultural Român – ICR
- Ordinul Arhitecților din România - OAR Alba
- Uniunea Arhitecților din România – UAR
- Primăria Comunei Bucium
- Institutul Național de Patrimoniu
- Universitatea *Lucian Blaga* - Facultatea de Patrimoniu, Sibiu
- Universitatea de Arhitectură și Urbanism *Ion Mincu* – UAUIM, Bucuresti
- Universitatea Tehnică *Gheorghe Asachi*, Facultatea de Arhitectură *G.M.Cantacuzino*, Iași
- Facultatea de Arhitectură și Urbanism a Universității Tehnice, Cluj - Napoca
- Complexul Național Muzeal ASTRA
- ICOMOS Internațional
- Asociația Rhabillage
- Asociația Rencontres du Patrimoine Europe-Roumanie – RPER-Franța

mulțumiri

rper ține să mulțumească pentru încrederea acordată, pentru încurajări, pentru profesionalism, entuziasm, pasiune și desigur, pentru sprijinul efectiv, tuturor celor fără de care acest proiect nu ar fi prins viață:

Academiei Române pentru înaltul patronaj acordat *Universității de Vară de restaurare de monumente si situri*, membrilor de onoare, partenerilor de proiect, în special Ambasadei Franceze în România, Ordinul Arhitecților din România, Uniunii Arhitecților din România, Institutului Cultural Român și Primăriei comunei Bucium, partenerilor științifici, cadrelor didactice și specialiștilor din domeniul vast al patrimoniului,

comitetului de organizare care a gestionat desfășurarea proiectului

dedicăm acest proiect locuitorilor și responsabililor tuturor comunelor din țară, în special buciumanilor, cu convingerea că vor vedea, în oglinda proiectului, valorile patrimoniului natural și cultural cu care se pot mândri în fața tuturor celor ce vor afla și vizita aceste locuri

localizare

contacte

Ștefana **BIANU**, coordonator UdV Bucium 2012, președinte RPER – Franța
dr. Ioana **BOGDAN CĂTĂNICIU**, președinte RPER – România
arh. Loredana **BRUMĂ**, director PR

Rencontres du Patrimoine Europe-Roumanie RPER - România

str. Batiștei nr. 24A, sector 1, București, România.

rper.romania@yahoo.com

www.patrimoniu-rper.com

anexe

DECLARATIA DE LA QUÉBEC DESPRE SALVAREA SPIRITULUI LOCULUI

Adoptată la Quebec, Canada, în 4 octombrie 2008*

Preambul

Reuniți în orașul Quebec (Canada), între 29 septembrie și 4 octombrie 2008, la invitația ICOMOS Canada, cu ocazia celei de-a 16^a adunări generale a Consiliului Internațional de Monumente și Situri (ICOMOS) și a sărbătoririi celei de-a 400^a aniversări a fondării orașului Québec, participanții adoptă această Declarație de principii și recomandări destinată salvării spiritului locului, prin protejarea patrimoniului material și imaterial, care este privit ca un mijloc novator și eficace de a contribui la dezvoltarea durabilă și socială în întreaga lume.

Această Declarație se înscrie într-o serie de măsuri și acțiuni întreprinse în ultimii ani de către ICOMOS pentru protejarea și promovarea spiritului locurilor, în principal caracterul lor viu, social și spiritual. În 2003, ICOMOS a consacrat simpozionul științific al celei de-a 14^a adunări generale, ținută la Victoria Falls în Zimbabwe, temei conservării valorilor sociale imateriale a monumentelor și siturilor. Prin Declarația de la Kimberley din 2003, ICOMOS s-a angajat să țină seama, în gestionarea și păstrarea monumentelor și siturilor administrate de Convenția pentru protecția patrimoniului mondial, cultural și natural din 1972, de valorile imateriale (memorie, credințe, apartenențe, cunoștințe tradiționale, afecte) și de comunitățile locale care le poartă și le păstrează. Declarația ICOMOS de la Xi'an din 2005 atrage atenția asupra conservării cadrului, definit ca fiind constituit din elementele fizice, vizuale și naturale precum și din practicile sociale sau spirituale, cutume, meserii, cunoștințe tradiționale și celelalte forme și expresii imateriale, în protejarea și punerea în valoare a monumentelor și siturilor patrimoniului mondial. Declarația subliniază deasemenea necesitatea unei abordări multidisciplinare și utilizarea de surse diversificate pentru a înțelege, a gestiona și a conserva mai bine acest cadru. Declarația de la Foz Do Iguaçu din 2008 a ICOMOS – America, precizează că salvarea elementelor materiale și imateriale este fundamentală pentru prezervarea identității comunităților care au creat și au transmis spații cu semnificații culturale și istorice. Noile charte ICOMOS asupra Itinerariilor culturale și asupra Interpretării și prezentării, elaborate în urma unor numeroase consultări și prezentate pentru ratificare la cea de a 16a adunare generală, acordă deasemenea un loc important patrimoniului intangibil și spiritual al locului. Din cauza naturii indivizibile a patrimoniului material și imaterial precum și a sensului, valorii și cadrului pe care patrimoniul imaterial le conferă obiectelor și locurilor, ICOMOS planifică adoptarea unei charte consacrată anume patrimoniului cultural imaterial al monumentelor și siturilor. În vederea acestui lucru, încurajăm inițierea unor dezbateri pentru a defini un nou vocabular conceptual care ar face parte din schimbarea ontologică a spiritului locului.

Adunarea generală de la Quebec, în special Forumul tinerilor, Forumul localnicilor și Simpozionul științific au permis avansarea cu și mai multă determinare a reflecției despre raporturile dintre patrimonial material și imaterial și mecanismele interne, sociale și culturale, ale spiritului locului. Amintim că spiritul locului poate fi definit ca ansamblul elementelor

materiale (situri, peisaje, construcții, drumuri, obiecte) și imateriale (memorie, povestiri orale, documente scrise, ritualuri, festivaluri, meserii, cunoștințe tradiționale, valori, texturi, culori, parfumuri), adică elementele fizice și spirituale care conferă locului sens, valoare, emoție și mister. În loc să separăm spiritul de loc, imaterialul de material, și să le considerăm opuse, am explorat diversele feluri în care cele două sunt unite într-o strânsă interacțiune și se construiesc una pe alta. Spiritul construiește locul și, în același timp, locul investește și structurează spiritul. Locurile sunt construite de diverși actori sociali, atât creatorii lor cât și utilizatorii, care cu toții contribuie activ la construcția semnificației lor. Considerat în dinamica sa relațională, spiritul locului capătă astfel un caracter pluralist și dinamic, poate avea multiple semnificații și singularități, își poate schimba sensurile în timp și poate aparține unor grupuri diverse. Această abordare mai dinamică este mai bine adaptată globalizării de astăzi, caracterizată din ce în ce mai mult de migrații transnaționale, populații relocalizate sau delocalizate, contacte interculturale sporite, societăți multiculturale și multiple apartenențe.

Noțiunea de spirit al locului permite mai bună înțelegere a caracterului viu și în același timp permanent al monumentelor, siturilor și peisajelor culturale. Ea conferă o viziune mai bogată, dinamică, largă și cuprinzătoare a patrimoniului cultural. Spiritul locului există, sub o formă sau alta, în practic toate culturile lumii, și este o construcție umană în funcție de nevoile sociale. Comunitățile care « locuiesc locul », în special dacă sunt societăți tradiționale, trebuie în mod intim asociate conservării memoriei locului, a vitalității și perenității sale, a spiritualității sale.

Participanții la cea de-a 16^a adunare generală adresează prezenta Declarație organizațiilor interguvernamentale, autorităților naționale și locale precum și tuturor instituțiilor și specialiștilor apți să contribuie prin legislație, prin practici, prin procese de amenajare și de planificare precum și prin gestionare la o mai bună conservare și promovare a spiritului locului.

Redefinirea spiritului locului

1. Recunoscând că spiritul locului este constituit din elemente materiale (situri, peisaje, construcții, drumuri, obiecte) precum și imateriale (memorie, povestiri orale, documente scrise, ritualuri, festivaluri, meserii, cunoștințe tradiționale, valori, texturi, culori, parfumuri) care contribuie toate în mod semnificativ la marcarea locului și la crearea spiritului său, cerem ca orice proiect de conservare și restaurare de monumente, situri, peisaje, drumuri, colecții de obiecte, precum și orice legislație asupra patrimoniului cultural să țină cont atât de elementele materiale cât și de elementele imateriale ale spiritului locului.

2. Pentru că spiritul locului este complex și multiform, cerem guvernelor și organismelor de patrimoniu să solicite crearea de echipe multidisciplinare de cercetători și de artizani tradiționali pentru a înțelege, păstra și transmite mai bine spiritul locului.

3. Știind că spiritul locului este un proces construit și reconstruit pentru a răspunde nevoilor de continuitate și de schimbare a comunităților, susținem că el poate varia în timp și de la o cultură la alta în funcție de practicile memoriale ale acestora, și că un loc poate deține mai multe spirite și poate fi împărțit între grupuri diferite.

Identificarea amenințărilor ce pun în pericol spiritul locului

4. Dat fiind că schimbările climatice, turismul de masă, conflictele armate și dezvoltarea urbană duc la transformări și la rupturi în societăți, trebuie să înțelegem aceste amenințări și să stabilim soluții durabile. Recomandăm ca organismele guvernamentale și non-guvernamentale, asociațiile de patrimoniu locale și regionale, să dezvolte soluții strategice pe termen lung pentru a proteja spiritul locului și mediul său. Deasemenea, locuitorii precum și autoritățile locale trebuie să fie sensibilizați la salvarea spiritului locului pentru a face față amenințărilor unei lumi în plină transformare.

5. Ținând cont că împărțirea locurilor investite cu spirite diferite de către grupuri diferite crește riscul de tensiuni și conflicte, considerăm că aceste situri necesită planuri de gestionare specifice, adaptate contextului pluralist al societăților multiculturale moderne. Cum amenințările care planează asupra spiritului locului sunt acute în special printre grupurile minoritare, fie autohtone sau nou venite, recomandăm ca aceste grupuri să beneficieze cu prioritate de politici și practici specifice.

Salvarea spiritului locului

6. Dat fiind că în cea mai mare parte a țărilor lumii de astăzi spiritul locului, îndeosebi elementele sale imateriale, nu beneficiază nici de programe de educație formală, nici de cadre de protecție juridică, încurajăm în mod deosebit implementarea de programe de formare și adoptarea de noi legi destinate conservării și gestionării spiritului locului.

7. Considerând că tehnologiile moderne (baze de date numerice, situri Internet) permit constituirea rapidă și eficace de inventare multimedia care integrează elementele materiale și imateriale ale patrimoniului, recomandăm în mod deosebit utilizarea lor pentru a conserva, difuza și promova mai bine locurile de patrimoniu și spiritul lor. Aceste tehnologii facilitează diversitatea și înnoirea constantă a documentației despre spiritul locului.

Transmiterea spiritului locului

8. Recunoscând că spiritul locului este transmis în principal de oameni și că transmiterea participă activ la conservarea sa, declarăm că numai prin comunicarea interactivă și prin participarea comunităților afectate spiritul locului poate fi salvat, folosit și îmbogățit. Comunicarea permite astfel păstrarea vie a spiritului locului.

9. Considerând că, în general, comunitățile locale sunt cel mai bine plasate pentru a înțelege spiritul locului, mai ales în cazul grupurilor culturale tradiționale, susținem că ele trebuie întim asociate tuturor eforturilor de conservare și de transmitere a spiritului locului. Transmiterea informală (povestiri orale, rituri, reprezentații, experiențe și practici tradiționale) și formală (programe educative, bănci de date informatizate, situri Internet, prezentări multimedia) trebuie încurajate, pentru că ele asigură nu numai salvarea spiritului locului, ci și, ceea ce este chiar mai important, dezvoltarea durabilă și vitalitatea unei comunități.

10. Recunoscând că transmiterea intergenerațională și transmiterea transculturală sunt componente importante pentru salvagardarea și difuzarea spiritului locului, recomandăm asocierea și participarea tinerelor generații și a diferitelor grupuri culturale ce au legătură cu situl la elaborarea de politici de protejare și de gestionare a spiritului locului.

* Traducere în limba română realizată de RPER

La Fondation du Patrimoine**

www.fondation-patrimoine.org

rațiunea noastră de a fi

Fundația pentru Patrimoniul are ca scop esențial salvarea și valorizarea patrimoniului rural neprotejat. Case, biserici, poduri, lavoare, mori, patrimoniul industrial, mobilier, natural... toate tipurile de patrimoniu de proximitate sunt eligibile pentru acțiunile Fundației. Alături de Stat și de principalii actori ai domeniului, ea ajută proprietarii publici și asociații să își finanțeze proiectele, permite proprietarilor privați să își defiscalizeze lucrările în totalitate sau parțial, și mobilizează mecenatul întreprinderilor. Modeste, necunoscute, nenumărate mici edificii vernaculare ne punctează peisajele și le formează diversitatea. Câte sunt ? Nimeni nu știe cu adevărat, pentru că nu au făcut până azi obiectul unui inventar exhaustiv la scară națională. Nu este exagerat să avansăm cifra de cel puțin cinci sute de mii de clădiri care compun acest patrimoniu de proximitate prezent în toate regiunile Franței.

Această « comoară a celor umili », ca să preluăm frumoasa expresie a lui Maeterlinck, își trage rădăcinile din străfundurile istoriei noastre. Lavoare, porumbare, ferme, hambare, biserici și capele, mori, vechi fabrici sunt tot atâtea reflectări ale istoriei economice și sociale a Franței și a vieții cotidiene a generațiilor care s-au succedat în orașele și satele noastre.

Acest patrimoniu este în pericol, după cum arătat-o limpede acum câțiva ani un raport al ICOMOS. Anchete desfășurate în anumite departamente au arătat că în cursul ultimilor cincizeci de ani, o cincime a edificiilor vizate au dispărut sau au fost pierdute iremediabil. Cauzele acestei situații îngrijorătoare sunt multiple : uzura vremii, ravagiile cauzate de războaie, pierderea funcțiilor economice și sociale ale clădirilor, indiferența... Să ne resemnăm în a urma, ba chiar în a accelera, o astfel de evoluție, ar însemna să închidem ochii asupra riscului grave de sărăcire culturală, într-o epocă în care mulți dintre concetățenii noștri sunt în căutare de repere și de identitate. Anchetele de opinie realizate în cursul ultimilor zece ani aduc dovada adeziunii francezilor la cauza salvării patrimoniului nostru, ale cărui nenumărate asociații se fac avocați fervenți. Trebuie totuși să recunoaștem evidența : într-un context bugetar din ce în ce mai strâns care nu lasă decât prea puțină marjă de manevră, răspunsul nu poate veni numai din partea Statului și a colectivităților teritoriale deja foarte solicitate de întreținerea și punerea în valoare a patrimoniului protejat.

Această constatare – formulată cu claritate de raportul senatorului Jean-Paul HUGOT în 1996 – este la originea Fundației pentru Patrimoniu. Raportul HUGOT a arătat necesitatea absolută pentru țara noastră de a se dota cu o structură care să impulsioneze o politică activă de mobilizare a sectorului privat – la scara cetățenilor ca și a întreprinderilor – în favoarea patrimoniului.

Misiunile principale ale Fundației sunt în număr de cinci:

- Sensibilizarea francezilor la necesarul efort comun în favoarea patrimoniului național ;
- Contribuția la identificarea edificiilor și siturilor amenințate cu dispariția ;
- Suscitarea și organizarea parteneriatelor între asociațiile dedicate patrimoniului, autoritățile naționale și locale, și întreprinderile gata să angajeze acțiuni de mecenat ;
- Patriciparea la realizarea de programe de restaurare ;
- Favorizarea creării de locuri de muncă și a transmiterii de meserii și de savoir-faire.

Chiar dacă Fundația nu își interzice, după cum îi permite legea, să intervină în favoarea monumentelor clasate, Consiliul de administrație, încă din iulie 1997, a decis să dea prioritate patrimoniului neprotejat. Pentru că acesta este, în mod global, cel mai expus pericolului.

** Traducere în limba română realizată de RPER

Universitatea de Vară de restaurare de monumente și situri sub înaltul patronaj al Academiei Române

**Restaurare Școala Veche și Repertoriu patrimoniu rural BUCIUM, ediția a IIa
sâmbătă, 14 iulie – duminică, 29 iulie, 2012**

Organizată de RPER – Rencontres du Patrimoine Europe - Roumanie și OAR Alba

comunicat de presă

În perioada **14 - 29 iulie, 2012**, Asociația RPER (Rencontres du Patrimoine Europe-Roumanie) organizează la Bucium a doua ediție a Universității de Vară de restaurare de monumente și situri sub înaltul patronaj al Academiei Române

inițiat pe fondul unei lipse acute de interes privind moștenirea culturală și pe lipsa unei legislații restrictive privind protejarea moștenirii arhitecturale din mediul rural, proiectul inițiat în 2011 își propune sensibilizarea societății românești cu privire la importanța prezervării patrimoniului rural și încurajarea demersurilor ce țin de identificarea, inventarierea, reabilitarea și promovarea acestei moșteniri culturale în concepția europeană, prin specializarea tinerilor în domeniul tehnicilor durabile de reabilitare a patrimoniului rural și crearea unor platforme de dialog între diverșii actori implicați în dezvoltarea corectă a comunităților locale

conceptul proiectului este inspirat de declarația ICOMOS, *Salvarea spiritului locului*, de la Quebec din 4 octombrie 2008 și de obiectivele Fondation du Patrimoine, din Franța

comuna Bucium este situată în partea central-vestică a județului Alba și se compune din 30 de sate de tip răsfirat și înșirat, de-a lungul cursurilor de apă. Atestată documentar în 1585, comuna prezintă urme de locuire datând încă din epoca bronzului

școala Veche Bucium, construită în perioada 1884 – 1900, de către un arhitect italian necunoscut, constituie unul dintre obiectivele centrale de studiu. După ce, de-a lungul timpului, a avut multiple funcțiuni, ajungând în ultimii ani în pragul colapsului, clădirea beneficiază de protecție climaterică temporară în așteptarea fondurilor necesare restaurării și reconceptualizării sale, avându-se în vedere transformarea ei în Centru de studii de arheologie și arhitectură montană, cu ateliere-școală de meserii tradiționale

în urma primei ediții, au fost inventariate 84 de obiecte de arhitectură vernaculară, studiul implicând fotografiile, analize de caracteristici morfologice-constructive, localizare GPS, pentru 10 dintre ele realizându-se și relevee; informații tipărite în acest an în cadrul caietului *Repertoriu Patrimoniu Rural Bucium, Ediția I*

studiul este continuat și completat **în acest an** printr-o serie de activități practice, de tip inventariere, relevee, pregătire de fișe și fotografiere, completate de conferințe, dezbateri și colocvii, menite a aprofunda studiul din punct de vedere teoretic

cu ocazia **deschiderii oficiale, duminică, 15 iulie 2012, ora 16:00**, ce va avea loc la Primăria Comunei Bucium, județul Alba, va fi prezentat conceptul Universității de Vară BUCIUM, vor fi lansate caietul *Repertoriu Patrimoniu Rural Bucium editia I*, concursul pentru localnici, *Casa cea mai dichisită* și un *concurs de desene pentru copii*; invitații de onoare fiind reprezentanții partenerilor de proiect și reprezentanții administrației locale și județene, alături de localnicii comunei

la **festivitatea de închidere, sâmbătă, 28 iulie 2012, ora 16:00**, vor avea loc decernarea certificatelor de participare cursanților, decernarea premiilor concursului *Casa cea mai dichisită* precum și audierea concluziilor primei ediții. Festivitatea se va încheia cu o masă câmpenească și un spectacol tradițional buciuman

realizarea celei de-a doua ediții a UdV a fost posibilă datorită susținerii din partea **partenerilor**: Ambasada Franței în România, Institutul Cultural Român – ICR, Ordinul Arhitecților din România - OAR Alba, Uniunea Arhitecților din România – UAR, Primăria Comunei Bucium, Institutul Național de Patrimoniu, Universitatea Lucian Blaga - Facultatea de Patrimoniu, Sibiu, Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu – UAUIM, București, Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi, Facultatea de Arhitectură G.M.Cantacuzino, Iași, Facultatea de Arhitectură și Urbanism a Universității Tehnice, Cluj – Napoca, Complexul Național Muzeal ASTRA, ICOMOS Internațional, Asociația Rhabillage, Asociația Rencontres du Patrimoine Europe-Roumanie – RPER-Franța

contact

- Loredana Brumă, Director PR
0721 451 460
- Ștefana Bianu, Coordonator UdV Bucium, Președinte RPER - Franța
0754 716 433

rper.romania@yahoo.com

www.patrimoniu-rper.com

hartă repertoriu patrimoniu rural Bucium
 case inventariate în cadrul UdV ediția I, 2011